

Geografinės vietos duomenų reikalavimai pagal ES miškų naikinimo reglamentą

Attecas uz mikro, mazajiem, vidējiem un lielajiem tirgus dalībniekiem

paskutinis atnaujinimas: 16.4.2026

FAIRTRADE

Bendrai finansuoja
Europos Sąjunga

Išsamus patikrinimas

ES miškų naikinimo reglamentas (EUDR) užtikrina, kad į ES pateikiamos atitinkamos biržos prekės būtų nesusijusios su miškų naikinimu, būtų pagamintos laikantis taikomų teisės aktų ir gautos teisėtai. „Fairtrade“ išplėtė tiek kakavos, tiek kavos standartus, pridėdama konkrečius EUDR reikalavimus, pvz., geografinės vietos duomenų rinkimą. Tikslas – sąžiningiau paskirstyti našta, susijusią su reglamento laikymusi, tarp visų tiekimo grandinės suinteresuotų subjektų. Prieš pateikdami produktą ES rinkai arba jį eksportuodami, veiklos vykdytojai privalo pateikti išsamaus patikrinimo deklaraciją (DDS), kurioje būtų visi reikiami geografinės vietos duomenys. Jei geografinės vietos duomenys yra neišsamūs arba jų nėra, produktas negali būti pateiktas ES rinkai (EUDR 9 straipsnis).

Pagrindinės teisinės apibrėžtys (EUDR)

Žemės sklypas

Žemės sklypas – atskirame nekilnojamojo turto objekte esantis žemės plotas, kuris yra pripažįstamas gamybos šalies teise, kuriame sąlygos yra pakankamai vienodos, kad būtų galima bendrai įvertinti miškų naikinimo ir alinimo riziką (EUDR 2 straipsnio 27 dalis).

Geografinė vieta

Reglamente geografinė vieta apibrėžiama kaip žemės sklypo vieta, apibūdinama platumos ir ilgumos koordinatėmis, atitinkančiomis bent vieną platumos ir vieną ilgumos tašką, naudojant bent šešis skaitmenis po kablelio; didesnių kaip keturių hektarų žemės sklypų, naudojamų atitinkamų biržos prekių gamybai, išskyrus galvijus, atveju, ji nurodoma naudojant daugiakampius, t. y. pakankamus platumos ir ilgumos taškus, kad būtų galima apibūdinti kiekvieno žemės sklypo perimetrą (EUDR 2 straipsnio 28 dalis).

Teisiniai įpareigojimai, susiję su geografinės vietos nustatymu

9 straipsnis: Informacijos pateikimo reikalavimai

Pagal išsamaus patikrinimo informacijos reikalavimus, veiklos vykdytojai, pateikiantys į rinką ar eksportuojantys atitinkamas biržos prekes, privalo surinkti ir nurodyti visų žemės sklypų, kuriuose buvo pagaminta atitinkama biržos prekė, geografinę vietą. Ši informacija turi būti pateikta išsamaus patikrinimo pareiškime, pateiktame ES informacinei sistemai (TRACES).

Geografinės vietos duomenys turi būti renkami ir pateikiami dviem formomis:

Taškiniai duomenys smulkiųjų ūkių sklypams (<4 ha): gali pakakti vieno platumos / ilgumos taško (centroido).

Poligoniniai duomenys didesniems sklypams (>4 ha): reikalaujamos poligono koordinatės, apibrėžiančios visas sklypo ribas.

„Satelligence“: „Fairtrade“ partneris geografinės vietos analizei

„Fairtrade“ sąmoningai siekia užtikrinti aukščiausią įmanomą duomenų kokybę ir aktualumą, nesiremdama viešai prieinamais žemėlapiais.

Siekdama užtikrinti tikslus vertinimus, „Fairtrade“ bendradarbiauja su „Satelligence“ – Žemės stebėsenos analizės lydere, turinčia daugiau kaip 20 metų nuotolinio stebėjimo patirtį.

„Satelligence“ kuria itin tikslų miškų ir biržos prekių bazinį žemėlapij, kuris leidžia atskirti natūralius miškus nuo kitų žemės naudojimo tipų, tokių kaip agrarinė miškininkystė kavos ūkiuose ar pilno saulės apšvietimo kakavos plantacijos. „Satelligence“ miškų sluoksnio tikslumas Pietų Amerikoje, Afrikoje ir Azijoje siekia 81–93 %.

Sistema stebi žemės naudojimo pokyčius beveik realiuoju laiku, apdorodama tūkstančius Europos kosmoso agentūros („Sentinel-1“ ir „Sentinel-2“) ir NASA („Landsat“) palydovinių vaizdų, kurių skiriamoji geba yra 10 metrų.

„Fairtrade“ integravimas su EUDR reikalavimais dėl geografinės vietos nustatymo

„Fairtrade“ bendradarbiauja su „Satelligence“ ir visoms kakavos bei kavos SPO nemokamai teikia miškų naikinimo rizikos vertinimą. Siekdamas išanalizuoti miškų naikinimo riziką, SPO pateikia savo geografinės vietos duomenis „Fairtrade“ organizacijai. Be miškų naikinimo analizės rengimo, „Fairtrade“ ir gamintojų tinklai Azijoje, Afrikoje, Lotynų Amerikoje ir Karibuose apmoko ir remia kooperatyvus renkant ir taisant geografinės vietos duomenis, taip pat rengiant EUDR ataskaitas.

Geografinių duomenų pateikimo procesas

Gamintojo geografinės vietos duomenys bendrinami su trečiosios šalies paslaugų teikėju „Satelligence“. Jie teikia miškų naikinimo rizikos analizes, naudodami palydovinio stebėjimo technologiją. „Fairtrade“ nebendrins duomenų ar jokios gautos stebėsenos analizės su trečiosiomis šalimis be aiškaus kooperatyvo sutikimo.

Duomenų patvirtinimas ir „Fairtrade“ kokybės patikra

- Užtikrintas duomenų privatumas
- Duomenų išsamumas
- Koordinacijų formatai
- Poligonai toje pačioje teritorijoje
- Galiojanti poligono forma
- Sklypai turi geografinius duomenis (poligoninius arba taškinis duomenis)

Miškų naikinimo analizė

Ataskaitoje pateikiama ši informacija:

- Bendras narių ir sklypų skaičius
- Taškais ir poligonais pažymėtų sklypų skaičius
- Stebimas žemės plotas
- Sklypų, kuriuose vyksta miškų naikinimas, skaičius
- Miškų naikinimo paveikto žemės ploto dydis
- Saugomose teritorijose esančių sklypų skaičius
- Analizės atlikimo data

Miškų naikinimo įspėjimai

Jei aptinkami įspėjimai, gamintojai privalo ištirti įspėjimo priežastį ir sumažinti su juo susijusią riziką.

- **Ūkyje vykstantis miškų naikinimas – įspėjimo sprendimas:**
  - papildomai surenkant įrodymus, kad būtų patvirtinta, jog įspėjimas yra klaidingas
  - dar kartą surenkant geografinės vietos duomenis ir juos pateikiant
  - surinkti poligono žemėlapij ir iš naujo pateikti duomenis
- **Sklypai saugomose teritorijose – įspėjimo sprendimas:**
  - kitas auditas, skirtas atitikties patvirtinimui
  - įrodymas, kad ūkis turi teisėtą leidimą
  - įrodymas, kad ūkis turi teisėtą išimtį

Norint veiksmingai atlikti šiuos veiksmus, labai svarbu padėti kooperatyvams taisyti ir iš naujo rinkti duomenis, ypač renkant tikslus poligonų žemėlapius, taip pat atlikti reikiamus tyrimus. Šie procesai yra išteklių ir laiko reikalaujantys, todėl tikslinė parama yra kritiškai svarbi norint užtikrinti, kad gamintojai galėtų patikimai ir laiku įvykdyti reikalavimus ir išspręsti įspėjimus.

Foto: Tobias Thiele Fairtrade Fairpicture

Kodėl verta veikti iš anksto?

Gamintojams

- Užtikrina nuolatinę prieigą prie ES rinkų
- Sumažina staigaus pašalinimo iš tiekimo grandinės ar atmestų derliaus partijų riziką
- Padeda geriau planuoti ūkius ir užtikrinti tvarią gamybą
- Padidina galimybes gauti techninę ir finansinę paramą

Prekiautojams ir prekių ženklams

- Sumažina teisinę ir finansinę riziką pagal EUDR
- Išvengiama siuntų vėlavimų, baudų ar atmestų prekių
- Pagerina tiekimo grandinės skaidrumą ir planavimą
- Stiprina prekės ženklo reputaciją taikant aktyvią atitikties politiką

Daugiau informacijos:

„Fairtrade“ rizikos žemėlapis: [kakava](#)
„Fairtrade“ poveikio platforma

Papildoma informacija:

Rizikos vertinimas – teisėtumas

EUDR parengtis su „Fairtrade“

eudrsupport@fairtrade.fi

Ar tai jums naudinga?
Praneškite mums!

